

5	JARDUERA ACTIVIDAD	ADIBIDEA MODELO
	diagnostikoa diagnóstico	5.1

IKASLEEN HIZKUNTZA-INGURUNEA

Ikasleen etxeko hizkuntza-giroa: aukerak eta erronkak

Gaztelania da ikasle gehienen familia-hizkuntza eta lehen hizkuntzarik (H1) ohikoena (%85). Ikasleen %10ek euskara du etxeko ohiko hizkuntza eta, % 5ek, berriz, beste hizkuntzaren bat (kitxua eta amazigera dira ohikoenak).

Gaztelania H1 eta ohiko familia-hizkuntza duten ikasleetako askok badu, familiako inguru hurbilean, pertsonaren bat euskaraz badakiena, kasu gehienetan neba-arrebaren bat izaten da.

Baina gero eta gehiago dira euskaraz –neurri batean behintzat– dakien gurasoren bat duten ikasleak. Horretan alde handia nabari da ikasle zaharreneen eta gazteenen artean, eta etorkizunean are gehiago izango da; izan ere, gero eta gehiago dira beren eskolaldian euskara edota euskaraz ikasi duten gurasoak.

Dena den, ikasle horiek ez dute etxe-giroan euskaraz aritzeko aukera handirik, neba-arrebekin ez bada. Guraso askok ulertu behintzat ulertzen dutela ikusita, seme-alabekin batera euskarazko zenbait egoeratan parte hartzeko moduan badira: telesaioaren bat edo ikus-entzunezkoren bat ikusi, ikuskizun edo emanaldiren batera joan....

Kitxua eta amazigera etxeko hizkuntza duten ikasleek badute beren H1 erabiltzeko eta garatzen jarraitzeko aukerarik, herrian bai baitira hizkuntza horietan mintzo diren komunitateak.

Herriko hizkuntza-giroa: aukerak eta erronkak

Herrian biztanleen %30ek –neurri batean edo bestean– badaki euskaraz (errolaren datuen arabera). Horien erdia baino gutxiago da euskara H1 duena (%13). Gehienek, beraz, euskara dute bigarren hizkuntza (H2).

Ezagutza-datu horiek biztanleen adinaren arabera desberdinak dira, oso. Hala, 5-14 urte bitartekoen artean %90ek badaki euskaraz, eta 15-24koen artean %85ek. Horien artean ere gutxienek dute euskara H1 (%23 5-14koen artean, eta % 17 15-24koen artean).

Seme-alabak eskolan dituen belaunaldikoen artean euskararen ezagutzaren datuak hauek dira: %60 25-34koen artean, eta %45 5-44koen artean; ehuneko horiek datozen urteotan areagotzen joango direla aurreikus daiteke.

Eskolaz kanpo, herrian, euskaraz aritzeko aukerak eta jardunguneak ere gero eta gehiago dira. Udalak eta zenbait eragilek ahalegin nabarmena egiten dituzte euskararen presentzia areagotzeko aisialdian, heziketa ez formalean eta informalean: liburutegia, haurtxokoa eta gaztelekua, jolas-saioak, eskolarteko lehiaketak, antzerki-ikuskizunak, proiektzioak... Gainera, ikastetxean antolatzen ditugun orduz kanpoko jarduerak gehien-gehienak ere euskaraz dira: tailerrak, eskola-kirola...

Gure ikasleen kopuru handi batek hartzen du parte aipatu jardueretan. Baina badugu kezka bat: bada neska-mutilen multzo bat, eta ez oso txikia gainera, parte hartzen ez duena horrelako jardueretan. Nortzuk? Jarduera horiei onura handiena aterako lieketenak, hain zuzen ere; izan gizarte-integrazioari begira, izan beren hizkuntza-komunikaziorako gaitasunari begira. Dirudienez badira zenbait oztopo haien parte hartzea eragozten dutenak: kuotaren bat ordaindu behar dela, batetik; eta, bestetik, familiek ez dakitela horrelako eskaintza badenik, edo ez dutela horren balioaren kontzientzia.

5	JARDUERA ACTIVIDAD	ADIBIDEA MODELO
	diagnostikoa <i>diagnóstico</i>	5.1

Zer egin dezakegu aukerak aprobetxatzeko eta erronkei aurre egiteko?

Gure ikasleek euskarazko erabilera-egoera askotan (askotarikoetan eta gero eta konplexuagoetan) parte har dezaten sustatuko dugu; horrela denek izango dituzte eskura euskarazko gaitasuna garatzeko abagune nahikoak.

Dagokigun “funtzio konpentsatzailea” betetze aldera, ikastetxean antolatzen ditugun jarduerak (gela barnekoak, osagarriak, orduz kanpokoak...) euskararen erabilerarako gune esanguratsuak izan daitezzen ahaleginduko gara.

Gainera, ikasleek euskarazko orduz kanpoko jardueretan –ikastetxean bertan zein herrian antolatutakoetan– parte har dezaten sustatu eta erraztuko dugu.

Bestalde, familiako hizkuntza gisa “beste hizkuntzak” dituzten ikasleek, familian eta jendarte hurbilean, hizkuntza horien erabilerari eutsi diezaioten sustatuko dugu. Gainera, hizkuntza horiei ikastetxeko zein gelako jarduera eta espazioetan nolabaiteko presentzia eta ikusgarritasuna bermatuko diegu, ikasle horiek sentitu dezaten ikastetxeak beren idiosinkrasia ezagutu eta onartu egiten duela.